

Tatjana Verbnik Dobnikar¹, Romana Kress² in Miran Možina³

Tomaž Flajs: utemeljitev Zlatega priznanja Slovenske krovne zveze za psihoterapijo za razvoj psihoterapije

Tomaž Flajs: Golden Award of the Slovenian Umbrella Association for Psychotherapy for the development of psychotherapy

*sezidal sem si travnik
nagajiv zdaj mrši
vetrovo brado
krhkih cvetov
Tomaž Flajs*

Tomaž Flajs je bil rojen 2. junija 1965 v Šempetru pri Gorici, na gimnaziji v Tolminu je maturiral in se po služenju vojaškega roka v Tuzli vpisal na Filozofsko fakulteto, kjer je diplomiral iz francoščine in angleščine s književnostjo.

Njegova pot do uspešnega in predanega psihoterapevta se je začela z vključitvijo v izobraževalni program geštalt terapije, ki ga je vodil Mladen Kostić iz Beograda. Kot učitelj meditacije programa GAMA v okviru Centra za duhovno kulturo je ugotovil, da mu primanjkuje temeljnih znanj in veščin, da bi lahko kvalitetno pomagal ljudem, ki so se obračali nanj s svojimi stiskami. V tem obdobju je v okviru programa GAMA skupaj s Primožem Škobernetom leta 1993 izdal knjigo *Učbenik stabilnega življenja*.

¹ mag. Tatjana Verbnik Dobnikar, geštalt psihoterapevtka in supervizorka, tatjana.verbnik@gmail.com

² dr. Romana Kress, univ. dipl. psih., psihoterapevtka, predsednica SKZP, romana.k.kress@gmail.com

³ mag. Miran Možina, dr. med., psihiater in psihoterapevt, miranmozina.slo@gmail.com

Željan znanja je Tomaž v okviru Slovenskega društva za geštalt terapijo (SLOGES) soorganiziral prvo delavnico t. i. drugega vala geštalt terapije v Sloveniji, kar je bil začetek izobraževalnega programa. Sodeloval je pri oblikovanju izobraževalnih standardov društva SLOGES, na podlagi katerih je nato nastal program v okviru inštituta GITA, ki ga je leta 2004 ustanovil skupaj z Bogdanom Žoržem in Rudijem Kotnikom. Na tej podlagi je z Rudijem Kotnikom in Miranom Možino kasneje sodeloval pri oblikovanju standardov poklicne psihoterapevtske dejavnosti in izobraževanja iz psihoterapije, ki so bili leta 2018 kot delovno gradivo posredovani Ministrstvu za zdravje, leta 2019 pa objavljeni v Slovenski reviji za psihoterapijo Kairos. S tem prispeval k oblikovanju strokovne podlage za psihoterapijo kot samostojni poklic in avtonomno znanstveno vedo.

Danes je Tomaž Flajs geštalt psihoterapevt z evropsko diplomom iz psihoterapije, ki jo podeljuje Evropska zveza za psihoterapijo (EAP), in redni član ter akreditiran supervizor Evropske zveze za geštalt terapijo (EAGT). Iz geštalt psihoterapije je diplomiral na britanskem inštitutu GPTI in je nosilec certifikata strokovnosti inštituta GATLA iz Los Angelesa, kjer je tudi sodeloval kot asistent ter voditelj skupin na mednarodnih poletnih delavnicah inštituta.

Poleg organizacijskih sposobnosti se Tomaž izkazuje z veliko mero vztrajnosti in zavezanosti vzpostavitvi urejenega in v svet vključenega izobraževanja iz geštalt terapije. Skupaj s sodelavci je v Slovenijo vabil mnoge znane geštaltiste iz Anglije, Italije, ZDA, Francije. Kot predsednik SLOGESa je v letih od 2004 do 2016 dosegel pridobitev statusa NOGT v EAGT ter zagnal delovanje organov, da je SLOGES dejansko začel funkcionirati kot društvo z jasnimi izobraževalnimi standardi.

Deloval je tudi na širšem psihoterapevtskem polju, od leta 2007 je bil član Upravnega odbora Slovenske krovne zveze za psihoterapijo (SKZP), od leta 2008 do 2015 in od leta 2019 do 2020 podpredsednik SKZP, od leta 2015 do 2019 pa predsednik SKZP.

Njegov pomemben dosežek je, da je leta 2016 s takratno predsednico Združenja psihoterapevtov Slovenije (ZPS) Mileno Srpak podpisal memorandum o sodelovanju pri normiranju psihoterapije kot samostojnega poklica in avtonomne znanstvene vede, ki pa se je zaradi menjave vodstva ZPS kmalu prekinilo. Leta 2017 se je zato kot predsednik SKZP v prizadevanjih za zakon o psihoterapiji povezal s Kolegijem fakultet in strokovnih združenj na področju psihoterapije in psihosocialnega svetovanja (Kolegij) ter Slovenskim združenjem za psihoterapijo in svetovanje (SZPS). Decembra 2017 se je vključil v javno razpravo o Resoluciji nacionalnega programa duševnega zdravja za obdobje 2018-2028 in skupaj s Kolegijem in SZPS dosegel, da je bila med strateške cilje resolucije vključena tudi uveljavitev psihoterapije kot samostojnega poklica, v akcijski načrt pa sprejetje zakona, ki bi normiral področje psihoterapije in psihosocialnega svetovanja v Sloveniji.

Marca 2018 je bil kot predstavnik SKZP izbran v Delovno skupino za pripravo predloga normativne ureditve psihoterapije v Sloveniji. Prav tako je v letih 2018 do 2022 kot predstavnik SKZP sodeloval v delovni skupini SZPS za pripravo predloga zakona. Ko v letu 2022 s strani SKZP ni več dobil podpore za predlog zakona, k oblikovanju katerega je prispeval pomemben delež in ki omogoča izobraževanje iz psihoterapije za prvi poklic, je s tega mesta odstopil. S tem je znova pokazal na eno svojih pozitivnih vrtilin, da ostaja zvest svojim načelom in stališčem ter da daje vsebini vedno prednost pred statusom in vplivnimi položaji.

Kot psihoterapevt ima dolgoletne izkušnje dela s posamezniki, pari in skupinami. Poleg tega je tudi supervizor in edukator geštalt psihoterapije. V okviru GITE poleg psihoterapije, supervizije in edukacije izvaja tudi druge programe za osebno in profesionalno rast. Kot učitelj in mentor je zavezan razvijanju kvalitetnega izobraževanja terapevtov. Njegov avtorski program Zgoščenka geštalta uspešno poteka že od leta 2006.

Geštalt terapijo poučuje tudi v tujini, kot gost inštitutov v Avstriji, v Gruziji, v Nemčiji, v Rusiji, v Srbiji, na Kitajskem in Hrvaškem. Bil je povabljen v Tomsk (Rusija), a je prvi obisk preprečila pandemija COVIDa, drugi pa začetek vojne v Ukrajini.

Tomaž zapiše: »Menim, da je temeljna politična odgovornost mene kot psihoterapevta v tem, da si v okviru svoje stroke zastavljam vprašanja in si prizadevam za iskanje odgovorov nanje. In da svojega mnenja ne zadržim samo zase, temveč z njim vstopam v družbeno življenje kot dejavni član civilne družbe. Da iščem načine, kako dovolj jasno in glasno opozarjati na tiste družbene stranpoti, katerih odsev lahko prepoznavam v skrbno varovani intimi zasebnih srečanj s svojimi klienti.«

Zato ne ostaja zaprt v psihoterapevtsko sobo. Kot družbeno odgovorna oseba se odziva na potrebe v širši družbi. Tako je leta 2016 v okviru SKZP ustanovil Delovno skupino za delo z begunci, ki jo je vodil do jeseni 2022, ob začetku pandemije pa je skupaj z drugimi kolegi v SKZP ustanovil Delovno skupino za psihosocialno pomoč, ki jo je na ravni SKZP tudi vodil in koordiniral. Trenutno vodi Odbor za človekove pravice in družbeno odgovornost pri EAGT. Aktivno sodeluje s svojimi prispevki na študijskih dnevih SKZP in na konferencah EAGT.

Tomaž je tudi umetniška duša. Njegova prva ambicija, še iz gimnazijskih let, je bila postati pesnik. Svoje pesmi je tudi objavljial (revije Mentor, Primorska srečanja, Poetikon ...). Nekaj časa je veljal za obetavnega dramatika - v gimnaziji je dramatisiral *Malega princa* in tudi nastopil v glavni vlogi, nato pa v času študija napisal še dve avtorski dramski besedili, ki sta bili tudi uprizorjeni, *Primož v čudni deželi* in *Otršip*.

S svojim dramskim in igralskim talentom je na zaključnih večerih spravljal v smeh udeležence poletnih delavnic inštituta GATLA v liku švicarskega vrtnarja (Jean-Michela Lejardinier), ki je po naključnem srečanju z GATLo postal tudi geštalt terapevt. Zanimanje za dramatiko in igro se kaže tudi v njegovem komentarju predstave *Življenje kot delo* v gledališkem listu Mestnega gledališča ljubljanskega. Na metaforično bogat in hkrati pronicljiv način odstira psihoterapevtski pogled na dogajanje in like v gledališki predstavi.

Tomažu beseda teče gladko in sveže tako v neformalnih stikih kot tudi v javnih nastopih. Njegov govor je vedno živ in prepojen z osebno izkušnjo, nikoli se ne odmakne v objektivizirajočo, distancirano strokovno držo. Zato je odličen ambasador in promotor psihoterapije, saj jo zna širši javnosti predstaviti na človeško dostopen in privlačen način. Tako je bilo tudi 14. 5. 2017, ko je bil skupaj z zdaj že pokojno Alenko Milič nočni gost na prvem programu slovenskega radia (<https://prvi.rtvsl.si/podkast/nocni-obisk/2847501/174471340>).

Kot pesnika in psihoterapevta ga zanima uporaba metafore v psihoterapevtskem procesu, metafora, ki vznikne in se razvije tu in zdaj v dialogu med terapevtom in klientom. Njegova članka *Uporaba metafor v geštalt terapiji* in *Poslednji sprehod* sta bila objavljena v Slovenski reviji za psihoterapijo Kairos. Zanima ga tudi humor in socialno politična dimenzija psihoterapije. V knjigi dopisovanj *Človeška ljubezen*, ki jo je Manca Košir napisala skupaj s štirimi psihoterapevti, je med njimi tudi on. Področje njegovega zanimanja je tudi tematika moških, o čemer je pisal v članku *Moški in sram* in na to temo podal več intervjujev v različnih medijih.

Leta 2022 je kot sourednik in soavtor ključno pripomogel k izdaji priročnika *Dodo se pogovarja: vodnik po psihoterapiji*, ki je izšel v sodelovanju SKZP, ljubljanske podružnice Univerze Sigmunda Freuda z Dunaja (SFU Ljubljana) in založbe UMco. Gre za prvi slovenski psihoterapevtski priročnik, ki na poljuden način predstavi psihoterapijo širši javnosti – še posebej potencialnim uporabnikom, ki ne želijo le omiliti simptomov duševnih stisk, temveč hočejo z njeno pomočjo izboljšati kvaliteto življenja, pa ne vedo, kako začeti in tudi klientom, ki so v psihoterapevtsko obravnavo že vključeni. S svojim literarnim talentom je osnutke poglavij, ki so jih na podlagi raziskav o psihoterapiji pripravili uveljavljeni slovenski psihoterapevti in psihoterapevtke, pretočil v simpatične dialoge med ptičem Dodom in Ano, ki se je po ločitvi znašla v duševni stiski in razmišlja, ali bi poiskala pomoč pri psihoterapevtu. Hkrati je pomagal pri postavitvi spletnega mesta Dodosvetuje.si, ki podpira izdajo priročnika in predstavlja platformo za popularizacijo in destigmatizacijo psihoterapije v Sloveniji. Odkar je izšel priročnik v javnih nastopih poudarja pomen skupnih dejavnikov v psihoterapiji, ki omogočajo strokovno in znanstveno podlago za plodno sodelovanje med različnimi psihoterapevtskimi pristopi.

Ganljivo neposredni in osebni so njegovi zapisi *in memoriam* sodelavcu in prijatelju Bogdanu Žoržu ter supervizorju in učitelju Toddu Burleyu.

Tomaža Flajsa, prejemnika zlatega priznanja SKZP, odlikuje širina - od duhovnosti in umetnosti do skrbi za kvaliteto psihoterapevtskega dela in družbene angažiranosti ter povezanosti v skupnosti, predvsem pa neposrednost, človeška toplota in smisel za humor. Za svojo pot pravi, da nenehno pada in se znova pobira. In se ob tem rad sklicuje na Rumija:

»Gmota sem, brez pravega ravnotežja.

Naglo me prekucne v travo,

a ob vsakem padcu skušam nekaj pobrati s tal.«